

LIMBĂ ENGLEZĂ ȘI EDUCAȚIE EUROPEANĂ PRIN CURSUL DE CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE BRITANICĂ

English Language and European Education through the British Culture and Civilisation Course

Livia Otilia BRADEA, Assistant Professor Ph.D.,
Universitatea “Babeș – Bolyai” Cluj-Napoca

Abstract: We would like to emphasize the formative and informative value of the elective English course: British Culture and Civilisation, held for the students of the Faculty of Law, History and Geography. It is a complementary course to the Practical English Course. Debates on different topics, presentation of documentaries and feature films stimulate students' abilities to communicate in English. They are encouraged to discover and become aware of the British cultural and social values and in this way understand the European diversity. We would also focus on the large range of topics chosen by our students for their final evaluation projects.

Keywords: elective course, cultural, social, moral values, identity and diversity

Introducere

Problematica acestei reuniuni științifice este extrem de generoasă – imperativă, actuală și inevitabil de abordat. Pentru a așeza inițiativa noastră, activitatea și rezultatele cuantificate, despre care dorim să relatăm în acest cadru – o așezare în contextul exigențelor și preocupărilor actuale generale –, am făcut un efort analiză a activității noastre didactice și un demers documentar de ansamblu la temă, fără îndoială incomplet. În acest sens, am constatat că nu doar teoretic există numeroase studii și volume cu privire la noile educații, între care, să zicem, „de ultimă oră” se înscrie și *educația europeană*, cu un evantai de componente, dintre care educația pentru *multilingvism* și *interculturalitate*, *plurilingvism* și *diversitate*, pentru *cetățenie europeană*, pentru *cetățenie democratică* și *educația pentru drepturile omului etc.* Comisia Europeană, parlamentul European și Consiliul Europei au pe agende numeroase acțiuni, programe, recomandări, inițiative în acest sens, educația și învățământul la toate nivelele, de tip formal și non-formal, media sunt considerate canale modelare a mentalităților. Și la noi există proiecte curriculare implementate în întreg învățământul, preocupări intense și multiple de a adapta formele și modelele instrucționale în favoarea schimbărilor structurale specifice urmare a integrării europene, dar și a fenomenelor și proceselor lumii contemporane.

Evoluția de adaptare și armonizare la aceste schimbări, de prospectare specifică și flexibilă a rolului și locului școlii de toate gradele în înaintarea în modernitate a societății românești și integrarea fără sincope în ritmul prefacerilor și presiunilor globale se produce, să recunoaștem, cu eforturi și realizări, dar nu și fără confuzii și ezitări. Astfel, uneori se înregistrează eșecuri dureroase sau cel puțin sunt evidente măsuri fără coerență și finalitate, ceea ce lasă impresia că învățământul românesc face mai degrabă *un pas înainte și doi pași înapoi*.

Depășind acest tip de observații, care ne afectează pe toți, trebuie să recunoaștem că activitatea noastră didactică la nivel universitar este invadată de paradigme și sintagme dintre cele mai cuceritoare și stimulative, pe de o parte, iar pe de altă parte ne produc serioase dificultăți în receptarea, selecția și integrarea lor în spațiul de muncă – atât în privința abordărilor teoretice, cât și abordărilor concrete, în procesul didactic. Și la acest nivel, suntem *tari* în teorie și mai *neputincioși* – ori nepricepuți – în practică.

Politicile lingvistice ale universităților cunosc o stabilitate relativă și o apreciere relativă în comparație cu disciplinele de specialitate.

O primă constatare, pozitivă: limbile străine la nivel universitar nefilologic, căci la această arie ne situăm și noi, sunt introduse în programă, sunt valorizate în ansamblul pregătirii, sunt percepute de către studenții ca având un rol complementar în profilul de specialitate; o percepție în grade diferite și cu finalități diferite.

O a doua constatare, cu destule nuanțe amare, chiar negative: limbile străine sunt marginalizate în orar, poziția lor pe parcursul profesionalizării este redusă, iar studenții sunt nevoiți, sub presiunea disciplinelor de bază, să le neglijeze sau, cel mai evident, să se prezinte la *Cursul practic de limbă străină* epuizați și precipitați de povara și exigențele acestora. Tot aici, ar fi de reținut că *Testul lingvistic de admitere în licență*, obligatoriu, vine după o perioadă când contactul cu limba străină pentru care a optat studentul a fost aleatoriu, la cei mai mulți, iar actualizarea cunoștințelor de limbă străină din anii I și II este „un pod prea îndepărtat”. Sunt și excepții, responsabile și lucide, tenace, care au folosit limba pentru documentare, în cadrul unor mobilități externe, în studiul individual, dar, în acest caz, nu excepțiile fac regula. Mai mult, chiar scopul *Cursului practic de limbă străină*, acela de a utiliza limba țintă în conformitate cu structura și caracteristicile limbajului de specialitate, pentru ca aceasta să fie cu adevărat un instrument profesional curent în relațiile profesionale viitoare, în documentare și cercetare, la avansarea în carieră este diminuat de distanța dintre ultimul semestru de studiu și testul obligatoriu pentru licență, care este în așa fel conceput încât îmbină cerințe de limbă generală cu exigențe care să releve deținerea limbii străine în scop profesional. Din păcate, o undă de șoc, pe frecvențe joase, circulă despre o și mai mare relativizare a prezenței limbilor străine în cadrul formativ al studenților, ceea ce este nu doar în contradicție cu necesitățile și proiectele general valabile privind educația și formarea în lumea de astăzi, dar în mod relevant în discordanță cu politicile lingvistice și contextul economic și social al Europei unite. Ce să mai spunem de lipsa cronică a mijloacelor multimedia pentru studiul limbilor la nivelul facultăților!?

Sub această arcadă de idei, insistența noastră, în cadrul *Departamentului de Limbi Străine Specializate* de la Universitatea „Babeș - Bolyai”, declanșată în urmă cu patru ani s-a soldat cu mai multe inițiative de apropiere a învățării limbilor străine și prin *cursuri de cultură și civilizație*. Insistențele Departamentului de Limbi Străine Specializate n-au rămas fără înțelegere din partea decidenților și fără atracție din partea studenților. Dimpotrivă. Obiectivul nostru, îndreptat spre toate specializările universitare non-filologice, a fost de a integra mai adânc limbile moderne în procesul formativ academic, să nu izolăm limbile străine de specialitatea de bază și să sprijin astfel studenții în pregătire, să le întregim profilul intelectual și cultural cu valori și propensiuni de durată, atât pentru viața profesională, cât și pentru cea socială. Din această perspectivă limbile străine în scopuri academice și profesionale ridică numeroase probleme de didactică, din păcate mai puțin vizibile în literatura de specialitate,

deși preocupări există la nivelul profesorilor care sunt angajați în acest proces de instruire și educație. Prilejul de a analiza și desprinde concluzii, măcar câteva, din aria noastră de preocupare, sperăm să fie o împărțășire modestă de reflecții și modele de lucru.

Scopul comunicării noastre

Dorim să relevăm în cele ce urmează o experiență didactică și să contribuim la dezvoltarea spectrului de preocupări teoretice și a celui de inițiative didactice concrete în lucrul cu studenții non-filologi pentru dezvoltarea cunoștințelor de limbă străină, contând, așa cum am sugerat mai sus, pe impactul informativ și formativ complex pe care acestea îl au de-a lungul întregii vieți.

Începem analiza didactică cu înfățișarea imaginii structurale a cursurilor de cultură și civilizație britanică pe care le susțin.

Proiectarea cursurilor, materiale și metode:

Am reușit să asociez, fie ca *opționale*, fie ca *facultative*, cursuri de *Cultură și civilizație Britanică* la Drept – patru ani, la Geografie – 3 ani și la Istorie – 2 ani.

Poziția cursurilor - *opțional* nenominalizat, la Drept, *facultativ* la Istorie și Geografie.

Denumirea cursului: *Cultură și civilizație britanică – istorie, instituții, limbă, cultură și civilizație*, pentru Drept ; *Univers Britanic - curs de cultură și civilizație anglofonă* pentru Istorie; *Univers britanic – aspecte de cultură și civilizație în timp și spațiu*, pentru Geografie.

Tipul cursului: curs în limba engleză, complementar Cursului practic de limbă engleză și interdisciplinar.

Durata cursului: 1 semestru, în anul II, sem. 2, la Drept și Istorie, în anul al II-lea, sem. 1, la Geografie.

Numărul de ore pe săptămână: 2; pentru Geografie se mai adaugă o oră de seminar.

Finalizarea cursului: colocviu, 4 credite.

Proiectarea și solicitarea introducerii acestor cursuri în orar s-a bazat pe numeroase observații reținute din timpul cursului practic de limbă engleză și pe discuțiile libere cu studenții din grupele la care predau, vădită fiind disponibilitatea lor de a frecventa cursuri care, cel puțin la prima impresie, să-i...relaxeze, dar care să și infuzeze limba țintă pe care o frecventează, să le amplifice într-un mod mai deschis cunoștințele și abilitățile lingvistice.

Justificarea a venit desigur și din perspectiva *educației multiculturale și multilingve* care se cere continuată și la nivelul pregătirii universitare, ca o componentă esențială în profilul viitorului specialist. Așa după cum am mai subliniat, politicile lingvistice universitare dau șansa studenților de a se pregăti în mai multe limbi – în limba maternă, dar și în linii de studiu în limbi străine, de a-și dezvolte abilitățile de comunicare într-o limbă străină modernă prin *cursul practic - obligatoriu*, cu o durată de 2-4 semestre, și prin cursuri opționale sau facultative, de un semestru.

Așa cum se relevă în literatura pedagogică, *cursanții unui spațiu de învățare* constituie o *entitate socială multiculturală și multilingvă*. Abordarea didactică trebuie să țină cont de acest peisaj și să stimuleze aceste valori ale fiecărui cursant în parte și cursanților în ansamblu. Acest context este favorabil învățării, îndeosebi când e vorba de limbi străine, deoarece generează o multitudine de opinii și de interese, empatie și împrumuturi reciproc avantajoase.

Limba străină, asociată unor informații și probleme de istorie și cultură, legată de evenimente și personalități, în ansamblu de aspecte specifice ale civilizației se inoculează vizual și auditiv mai atractiv, folosind mijloace audio-video și media. Întotdeauna, în învățarea unei limbi străine, la orice nivel, cultura și civilizația a cărei expresie este constituie un suport solid de stimulare motivațională, de atracție și de facilitare a asimilării acesteia.

La **Facultatea de Drept**, studenții au nevoie de o paletă largă de cunoștințe de cultură generală, din alte științe, de o experiență socială și interculturală pentru a înțelege principiile de drept, de etică și morală. Istoria popoarelor, tradițiile, valorile fundamentale specifice au expresie în „tablele” de legi care le guvernează devenirea și viitorul. Universul britanic este fără îndoială extrem de tentant să fie aprofundat și din această perspectivă.

La **Facultatea de Istorie**, așijderea, am dorit să le propunem studenților un accent pe felul în care frământarea evenimentelor din acest spațiu s-a consolidat în valori politice și sociale, în tradiții și obiceiuri care solidifică unitatea Regatului Marii Britanii.

În sfârșit, la **Facultatea de Geografie**, ne-am gândit să accentuăm spectacolul peisajului insular, umanizarea lui și coeziunea om-natură care și ea face din spațiul britanic unul european puternic, conservator, original și de invidiat.

Am alcătuit un tabel un tabel care cuprinde **scopul general, cunoștințele, competențele și atitudinile** avute în vedere a fi dezvoltate și exersate, iar apoi un altul cu temele rulate.

Facultatea	Descriere:	Scopul și competențele vizate, inclusiv de limbă engleză	Mijloace didactice
Drept	Cursul cuprinde teme legate de evoluția specifică în timp a societății britanice, de valorile fundamentale degajate din istorie, care-i dau stabilitate și originalitate (momente și evenimente istorice, personalități, instituții administrative, sociale, aspecte de drept, justiție socială și guvernare etc).	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea caracteristicilor civilizației și culturii britanice dezvoltate istoricește; • dezvoltarea capacităților de achiziție, de interpretarea a unor teme și idei specifice universului de civilizație britanică ; • înțelegerea și exprimarea de opinii; • să desprindă semnificații în limba engleză din imagini și audiții autentice. • în final, să facă dovada competențelor interculturale folosind limba engleză 	<ul style="list-style-type: none"> • materiale audio și video (DVD, CDROM), • casete • prezentări PP • interac-tivitate (dezbateri, comentarii)

Istorie	<p>Cursul se oprește la momente principale din istoria complexă a pământului britanic. Este structurat și organizat pe teme majore și specifice, susținute de materiale audio-video și de materiale autentice, care să permită înțelegerea specificității culturii și civilizației insulare, a regalității britanice, a forței pe care limba engleză o are în lumea de astăzi. Temele alese prilejuiesc „excursii” în spațiul muzeelor londoneze, al universităților Oxford și Cambridge. Regatul Unit al Marii Britanii este unul dintre statele care a marcat și marchează configurația continentului european și istoria lumii, iar istoricii au nevoie să adâncească cunoașterea a ceea ce înseamnă Regatul Unit al Marii Britanii în spațiu și timp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea și explicarea din perspectivă personală a caracteristicilor istoriei, civilizației și culturii națiunii britanice ; • utilizarea și amplificarea deprinderilor și strategiilor de muncă intelectuală prin lectură, audiere și vizionare de materiale relevante ; • folosirea și dezvoltarea în continuare a limbajului istoric în limba engleză prin studiul unor materiale tematice și în dezbateri tematice ; • producerea de idei și de texte istorice, de interpretare și de reflecție asupra proceselor și fenomenelor istorice și sociale, inclusiv din actualitate ; • în finalul cursului, studenții să fie capabili să enumere caracteristici, specificități, să exprime opinii istorice în limba engleză și să folosească modelul britanic pentru studiul și înțelegerea altor sfere socio-umane. 	<ul style="list-style-type: none"> • materiale audio-video (DVD, CD-ROM) și handout-uri ; • dezbateri, comentarii lucru în perechi și pe grupe, referate și rezumate
----------------	---	---	--

Geografie	Tematica cuprinde subiecte de geografie, turism, istorie, instituții, viață politică și socială - tradiții și specificități, cultură și artă etc.	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea, enumerarea și explicarea unității dintre factorii multipli care se conjugă în dezvoltarea unei națiuni, în special geografia locului, factori care definesc în spațiu și timp universul specific britanic, originalitatea și stabilitatea social-economică; • comunicarea oral și în scris în limba engleză pe teme și idei legate de geografia, turismul și civilizația națiunii britanice. • deținerea unei perspective personale asupra civilizației și umanității, în general, a multilingvismului și diversității culturale din lumea de azi, în special. 	Prezentarea cursului se face cu : <ul style="list-style-type: none"> ▶ filme documentare ▶ prezentări tematice în PowerPoint și a unor materiale multiplicare cu informații adecvate.
------------------	---	---	---

Desigur se simte nevoia câtorva comentarii în plus la schema arătată.

Pentru studenții de la **Drept** am gândit o prezentare mai complexă, mai puțin cu aspecte de geografie sau istorie, care au reprezentat doar ca un cadru general, accentul căzând pe aspectele sociale, culturale, educaționale, pe caracterul societății britanice, pe instituțiile britanice originale: Parlamentul, Royal Court of Justice, Old Bailey (instanțe penale) și altele.

Pentru **Istorie** am trecut în revistă fiecare etapă istorică importantă, cu specificul și frământările dramatice și cu realizările ei; ne-am oprit nu numai la personajele istorice și politice responsabile, ci și la personalitățile culturale și artistice care dau gloria națiunii britanice în ansamblul său.

Diferențe tematice apar, desigur, și la **Geografie**. Studenții înșiși de la această specializare cunosc aspecte legate de relief, climă, economie, populație și turism. Am optat pentru perspectiva „țărilor” care alcătuiesc Regatul Unit, pentru a desprinde mai bine diferențele specifice, dar și coerența economică generatoare de conviețuire. „Explorarea” diferitelor orașe istorice și universitare prin prisma turismului facilitează cunoașterea valorilor comutative în statele europene, știut fiind că Regatul Unit are vocație turistică și atracțiile sunt numeroase pentru turiștii din întreaga lume.

Mergând pe aceeași linie a abordării didactice a cursului pentru a releva impactul atât în pregătirea profesională, cât și în avantajul limbii engleze, am realizat și un tabel ilustrativ cu temele parcurse.

Tematica		
Drept	Istorie	Geografie
1. Introducing Great Britain. UK & UE 2. A Short History of Great Britain 3. Crown & Country. The Monarchy 4. London –Seat of the Government & Parliament 5. Education in Great Britain 6. English Landscape, Music, Culture & Entertainment 7. Legal Institutions in Great Britain 8. A Portrait of Scotland. Scottish History & Institutions 9. Scottish Landscape, Music, Culture & Entertainment 10. The Magic of Ireland. Irish History and Institutions 11. Irish Landscape, Culture, Music and Entertainment 12. British symbols, traditions, customs	1. Introducing Great Britain 2. Prehistory & the Celts 3. The Romans. Roman settlements 4. Anglo-Saxons & Vikings 5. The Normans & the Middle Ages 6. The Tudors 7. Tudor Renaissance 8. Stuart Britain 9. The Georgian Era 10. Victorian Britain 11. Modern Times 12. British heritage, symbols, traditions	1. Introducing Great Britain (diversity of landscape, nature, regions, climate) 2. A Short History of England (Time line) 3. Historic towns of England: Bath, Chester, York 4. Famous English Universities: Oxford and Cambridge 5. A Picture of England – seen through the eyes of artists, writers 6. London - capital of Great Britain 7. A Portrait of Scotland 8. Landscape and touristic attractions in Scotland 9. Scottish cities: Edinburg & Glasgow 10. Discovering Ireland 11. Irish cities: Dublin & Belfast 12. Magic Ireland (music and culture)

După cum se observă, unele teme se repetă, dar de fiecare dată studenții au primit altă perspectivă, apropiată de specializarea de bază a studenților, pentru a putea avea contribuții informative și a avea interes față de teme, dar și intervenții comunicative substanțiale în limba engleză.

Oferta noastră a mizat pe contribuția dintr-o altă perspectivă la dezvoltarea la nivel superior academic a competențelor sociale și profesionale specifice, precum și de limbă engleză prin intermediul cunoștințelor de istorie, cultură și civilizație anglofonă. Structural, viziunea noastră didactică s-a îndrept spre trei direcții de modelare: cognitivă, afectivă și operațională; adică: dobândirea de noi cunoștințe, dezvoltarea abilităților academice și social-culturale, multiculturale și interculturale, cultivarea unor valori și atitudini benefice personalității individului superior educat.

Cunoștințe diseminate:

- ▶ caracteristici istorice și contemporane – evenimente, personalități, tradiții ale națiunii britanice;
- ▶ trăsături specifice ale oamenilor și locurilor din Regatul Unit al Marii Britanii;
- ▶ ecoul european și mondial al valorilor de cultură și civilizație britanică, așa cum sunt cunoscute prin limba engleză, arte, educație, sport, turism etc.

Abilitățile scontate și dezvoltate prin organizarea didactică a orelor de curs:

- ▶ capacități de analiză, sinteză, comparație asupra unor procese și fenomene istorice, politice, economice, sociale, juridice, educative – fapte, personalități, creații etc;
- ▶ capacitatea de a comunica eficient și corect în limba engleză;
- ▶ capacitatea de a învăța prin intercomunicare și interpretare, prin opinii și reflecții proprii – gândire critică, aplicată și creativă;
- ▶ asumarea responsabilității de a realiza proiecte de studiu.

Valori, atitudinilor și comportamente pe care un asemenea demers le poate inocula și stimula am semna:

- ▶ recunoaștere, acceptare și respect pentru valorile și specificul manifest al altor popoare și oameni;
- ▶ înțelegerea unității și diversității Europei și a lumii;
- ▶ valorizarea activă a identității naționale și angajarea în colocvii interculturale;
- ▶ asumarea responsabilității pentru un comportament intelectual superior în relațiile cu străinii, de empatie și toleranță.

Este de înțeles că în toate aceste direcții am contat pe maturitatea psihică și intelectuală a cursanților, pe motivația lor de a cunoaște lumea și a deveni cetățeni activi oriunde s-ar afla.

Cum am lucrat?

Pentru fiecare temă am elaborat un montaj de informații, imagini și scheme, pe care l-am prezentat în PowerPoint, antrenând grupul de studenți să completeze cu informații sau să pună întrebări. Apoi, am prezentat filme sau doar secvențe din filme documentare și artistice studenții având sarcina să le urmărească cu atenție și să completeze un tabel cu informațiile pe care le rețin conform cerințelor din acesta.

Filmele documentare, alternate cu secvențe din filme artistice, analiza unor texte și dezbaterile declanșate au creat, la fiecare dintre grupele de cursanți, o stare de interes și emulație apreciabilă, de dezinhibare creativă, în fond un climat deschis achiziționării de noi cunoștințe, comunicării opiniilor, fără bariere și relaxant în universul expresiv al limbii engleze în diversele ipostaze creative: limbajul cinematografic, limbajul artelor și limbajul arhitecturii.

În timpul desfășurării orelor de curs, studenții au identificat elementele specifice temei, au sintetizat idei, au făcut comparații, au narat impresii după lecturarea *handout*-urilor suplimentare oferite ori după excursia turistică organizată în Anglia. În timpul orei, studenții au formulat întrebări și răspunsuri, au inițiat și au dezvoltat dezbateri la teme în limba engleză. Cursanții au fost animați de sentimente frumoase, au apreciat conținutul orei de curs

de fiecare dată, manifestând interes pentru viitoarele teme, unii asumându-și să prezinte ei subiecte din universul britanic; alții au solicitat o mai bună apropiere de profesia lor.

Aș mai menționa aici câteva dintre **sarcinile de învățare** pe care le-am practicat. Sub titlul „**Britain in a nut shell**” am folosit mai multe fișe, pe care după audierea prelegerilor și prezentărilor Pp, și după vizionarea filmelor documentare și artistice trebuiau să le completeze în sala de curs sau acasă, dintre care exemplificăm doar cu trei.

Fișa I. What do you know about the following places?

Places	Famous: buildings, events, persons...
London	
Canterbury	
Stonehenge	
Bath	
Yorkshire Moors	
Wales	
Lake District	
Oxford	
Cambridge	
Windsor	
Stratford – upon Avon	

Fișa II. York vs Chester

Discuss in which ways are York and Chester similar or different. Take into account such items as the following to help you compare them:

Items	York	Chester
Geographical position		
History <ul style="list-style-type: none"> • Roman • Medieval • Tudor • Civil war • Georgian • Victorian • Present 		
Architecture & Styles		
Museums		
Tourism		
Surroundings		

Fișa III. **The History of Britain**

Period	Characteristics/Achievements	Famous historical places
Prehistoric Britannia. The Celts		
Roman Britain		
The Anglo-Saxon Kingdoms		
The Vikings		
The Normans		
The Middle Ages		
Tudor Renaissance		
Stuart Britain		
Georgian Britain		
Victorian Britain		
Modern Britain (1900-1950)		
Britain Today		

Cursul *Cultură și Civilizație Britanică* în limba engleză a fost îmbrățișat foarte favorabil, surprinzător chiar, îndeosebi de studenții de la Drept, dovadă și numărul mare al celor care l-au frecventat în toți cei patru ani la care facem referire. Aceștia au apreciat capitolele legate de structura și funcționarea instituțiilor de bază ale societății britanice – a Parlamentului și a structurilor pentru justiție, angajându-se totodată în dezbateri aprinse la teme ce exprimă conservatorismul și stabilitatea societății britanice – cum ar fi regalitatea și biserica.

Studenții de la Istorie au fost mai puțini, e drept, în doar doi ani cât a durat colaborarea cu ei, dar remarcabili prin interesul pentru istoria veche și modernă a Marii Britanii și pentru unele personalități istorice și politică. Cultura lor istorică s-a dovedit temeinică, cu precădere pe aria anglo-saxonă, iar climatului cursului le-a pus-o valoare, ei înșiși ridicând calitatea întâlnirilor și apreciind dispozitivul didactic oferit.

Și la Geografie, curs introdus în programă ca facultativ, am avut o evoluție favorabilă. Cursul a fost intitulat *Univers britanic – cultură și civilizație în timp și spațiu* și a avut un parcurs de trei ani. În anul academic 2010-2011, a fost fixat în anul I sem. I și a fost frecventat de 39 de studenți; apoi în 2011-2012 a fost trecut pentru anul al II-lea de studiu, tot sem. I, frecventat atât de nou veniți, cât mai ales de unii entuziaști care participaseră la curs și în anul I și care au devenit prietenii și promotorii acestui tip de demers pedagogic complementar.

Imaginea participării studenților la curs o surprindem în tabelul ce urmează.

An univ.	Drept	Istorie	Geografie	Total orizontal
2009-2010	63	3	-	66
2010-2011	143	18	33	194
2011-2012	31	-	39	70
2012-2013	63	-	16	79
Total vertical	300	21	88	409

Rezultă din lectura tabelului că anul de maxim entuziasm a fost 2010-2011, cu un număr de 194 studenți, de la toate cele trei facultăți, la Drept fiind și o sursă mai consistentă de participanți datorită numărului mare de studenți care frecventează această facultate, în general. Aici, interesul pentru acest tip de curs opțional rămâne consistentă, deși nu la valoarea numerică de excepție atinsă, consecință a altor cursuri opționale incluse în curricula lor.

Cursurile fiind în limba engleză au atras atenția câtorva studenți străini, aflați la Universitatea clujeană în cadrul Programului Erasmus, și care erau în căutarea unor cursuri predate în limba engleză în concordanță cu interesele lor. Astfel, în anul studentesc 2010-2011, din cei 33 de cursanți de la Geografie, unul era din Italia; în anul următor, 2011-2012, tot la Geografie, din 39 de participanți doi erau studenți, din Polonia.

Sigur cursul acesta este la concurență cu altele. Un curs facultativ are mai puțină greutate în cuantificarea pregătirii universitare, deci poate trezi un interes redus sau să fie ignorat, eventual doar dacă alimentează o pasiune, un interes aparte. Apoi, se află, în mod evident, la concurență cu opționalele de specialitate.

Nu m-aș distanța de acest paragraf fără a reține câteva rânduri dintr-un email al unei studente de la Drept, după încheierea cursului:

„A fost o adevărată relaxare, printre atâtea articole de legi și concepte abstracte. Partea mea preferată a rămas lecția „The Romantic North”, care mi-a arătat că oamenii pot transforma locurile și la alt nivel decât cel fizic (construcții, fabrici, așezări etc.), putând pur și simplu să le atribuie semnificații psihologice, artistice, inspiraționale și astfel să devină obiective turistice. (...) De la acea lecție, m-am dus cu gândul, pe de o parte, la faptul că uităm să admirăm ceea ce ne înconjoară și adâncim separația om-natură – atât de vitală echilibrului nostru – și, pe de altă parte, inevitabil, la peisajele României, ce, comparativ, aș spune că pot oferi tot atât de multe ca ale Angliei...”

Cunoștințe și competențe - verificare și autoverificare

Pe măsură ce s-a avansat în interiorul „universului britanic” studenții au simțit nevoia să propună ei înșiși anumite teme; unii și-au asumat să prezinte biografii, eseuri, impresii de călătorie, filme sau cărți.

Majoritatea cursanților au dovedit atracție și apreciere atât pentru tematica propusă, cât și pentru mijloacele ilustrative utilizate. Mijloacele audio-video se „adrează” în principal canalelor de recepție vizuală și auditivă, stimulează raționalitatea – analiza și sinteza, dar și capacitatea de comunicare orală.

Parcursul tematic a oferit studenților-cursanți cunoștințe noi, unele legate de disciplinele în care se specializează, ajutându-i să înțeleagă mai bine unele procese și

fenomene specifice; altele, doar de cultură generală, întărindu-le tonusul intelectual și portofoliul opiniilor. În mod deosebit beneficiile sunt în favoarea dezvoltării limbii engleze și a limbajului general și în mai mică măsură se produce un record la limbajul specializat. Ascultarea și înțelegerea din filme a vorbirii engleze autentice le-a „îmbăiat” auzul și limpezit unele confuzii și erori de limbă, le-a alimentat afectivitatea pentru limba engleză și civilizația care a generat-o.

Cursul *Cultură și Civilizație Britanică/Univers Britanic* a generat, o dată mai mult, alături de orele *cursului practic de limbă engleză*, sentimentul că limba o cale sigură și minunată de a pătrunde în alte universuri umane, de a descoperi alte spații. Și chiar de a înțelege mai bine propriile valori și specificități.

Studentii au abordat cu interes, curiozitate și responsabilitate grila tematică, și-au dat seama că își însușesc valorile culturii și civilizației britanice ca elemente ale culturii europene, cultură din care și noi facem parte și la care contribuim cu valori perene și originale, de care putem fi mândri.

Studentii s-au dovedit capabili de schimburi de opinii foarte interesante, informate și nuanțate. Ei au folosit limba engleză într-un cadru mai puțin rigid și de aceea competitiv. Ei și-au asumat astfel riscuri benefice, de autoverificare și autoprogres în limbă.

Cursul s-a încheiat cu realizarea de către studenți a unui *proiect* – în accepțiunea noastră acesta însemnând tratarea unei teme din „universul britanic” la alegere, într-o modalitate liber consimțită. Proiectele s-au prezentat oral în fața majorității cursanților.

Tipurile de proiecte realizate de studenți sunt:

- 📄 prezentări orale sprijinite de PP (imensa majoritate);
- 📖 eseuri tematice (un număr relativ consistent, cca 15%);
- 📄 referate, mini lucrări științifice (mai puține);
- 📄 postere tematice;
- 🏗️ machete, ansambluri miniaturale (ex. Tower Bridge)

În general, proiectele au fost elaborate individual, iar unele în grup (2-3 studenți).

Sunt de semnalat însă câteva opinii și reflecții pur didactice:

- în acest caz, la acest tip de curs, nu putem vorbi de o verigă didactică esențială – *predarea*; preferăm să folosim conceptul de *organizare a lecției* de către profesor; prezentarea PP a temei durează cca 20 minute și constituie mai mult o punere în temă sau o structură de idei care urmează declanșeze activități individuale sau pe grupe, dezbateri etc.

- poziția cadrului didactic este mai retrasă, acesta stimulând ascultarea și ordonând participarea la comunicarea observațiilor și opiniilor studenților;

- deseori se produce un schimb de roluri: cursanții sunt cei care propun o temă de discuție, unii chiar conduc schimbul de idei, replicile se produc în avalanșă, subiectul „descoperit” sau iscat incită, studenții comunică liber între ei, degajat, fără constrângeri;

- astfel se desfășoară cea de a doua verigă didactică - învățarea, liberă, entuziastă, responsabilă;

- evaluarea la cursul opțional sau facultativ are semnificație mai mult personală; cele patru credite acordate sunt utile, desigur, dar ilustrează mai ales disponibilitatea studentului spre arii tematice complementare sau suplimentare, dorința de a adăuga ceva nou pentru personalitatea sa intelectuală.

În sfârșit, este de semnalat că aceste cursuri valorifică potențialul didactic al dascălilor de limbă străină din mediul academic non-filologic, le sporește aprecierea din partea studenților, le crește prestigiul. Pe de altă parte, le putem considera ca o formă de perfecționare, de educație didactică continuă.

În concluzie, putem spune că aceste cursuri sub genericul Cultură și civilizație, care încorporează teme din istorie, geografie, cultură etc, au un ridicat caracter formativ: **cognitiv, afectiv și operațional**. Beneficiile sunt numeroase și enumerarea lor totdeauna insuficientă: ● stimulează potențialul intelectual, ●lărgesc orizontul de cunoștințe din cele mai diverse domenii ale societății, ●adaugă valori culturale, morale, religioase, științifice, juridice, ● ajută la înțelegerea diversității și respectul pentru celălalt – individ și popoare, ● dezvoltă deprinderi culturale și sociale, atitudini, comportamente în situații și contexte interne sau externe, tonifică apetitul pentru studiu, ●cultivă multilingvismul și plurilingvismul, comunicarea multiculturală. Nu în ultimul rând, activitățile de acest fel este necesar să fie mai bine valorizate în aria de formare: ● integrate în profesionalizare universitară, ca piloni ai pregătirii pentru o societate a cunoașterii și comunicării multiple, ● provoacă reflecții didactice, abordări teoretice și creativitate practică.

Bibliografie

***OXFORD, *Guide to British and American Culture*, Oxford University Press, 1999

*** *The Penguin Atlas of British & Irish History from earliest times to the present day*, Penguin Books, 2001

*** *Portrait of Britain. Landscapes, treasures, traditions*, DK / Dorling Kindersley, London, New York, Sidney, 1999

Angelescu-Irimia, Mihaela, *Dicționarul universului britanic*, București, Humanitas, 1999

Cucoș, Constantin, *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Ed. Polirom, Iași, 2000

Drondoe, Grigore, *Morală – Socializare – Educație – Multiculturalism* în Analele Universității “Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice, Nr. 1/2009 (www.utgjiu.ro/revista/jur/pdf/2009-DRONDOE_GRIGORE.pdf)

Oakland, John, *British Civilization, An introduction*, Sixth edition by Routledge

http://europa.eu/pol/educ/index_ro.htm